

Ur ernstig verontreinigd, IAZI van DSM onterecht beschuldigd

In juni 1992 hebben de Samenwerkende Rijn- en Maaswaterleidingbedrijven (RIWA) DSM ervan beticht via haar integrale afvalwaterzuiveringsinstallatie (iazi) het riviertje de Ur te vervuilen met fecale bacteriën en PAK's. Deze beschuldiging blijkt onjuist te zijn. Wel juist is dat de Ur zwaar verontreinigd is met fecale indicatororganismen en met PAK's. Deze laatste verontreiniging blijkt nog ernstiger te zijn dan op grond van het éénmalige onderzoek van de RIWA met monsters van september 1991 gedacht werd.

Wat was er aan de hand?

Voor de Maascampagne 1991 wilde de RIWA de bijdrage van DSM aan de vervuiling van het oppervlaktewater in beeld brengen. Hiertoe werden monsters van de Ur, onder het bruggetje aan de zuidrand van het dorp Urmond, genomen. De resultaten van de analyses van dit monsterpunt werden in verband gebracht met de afvalwaterzuiveringsinstallatie van DSM, wat onjuist is: het effluent van de iazi stroomt niet langs het genoemde bemonsteringspunt. DSM loost sinds 1979, toen de iazi gereed kwam, niet meer op de Ur, maar op de zijtak van de Ur (zie kaartje).

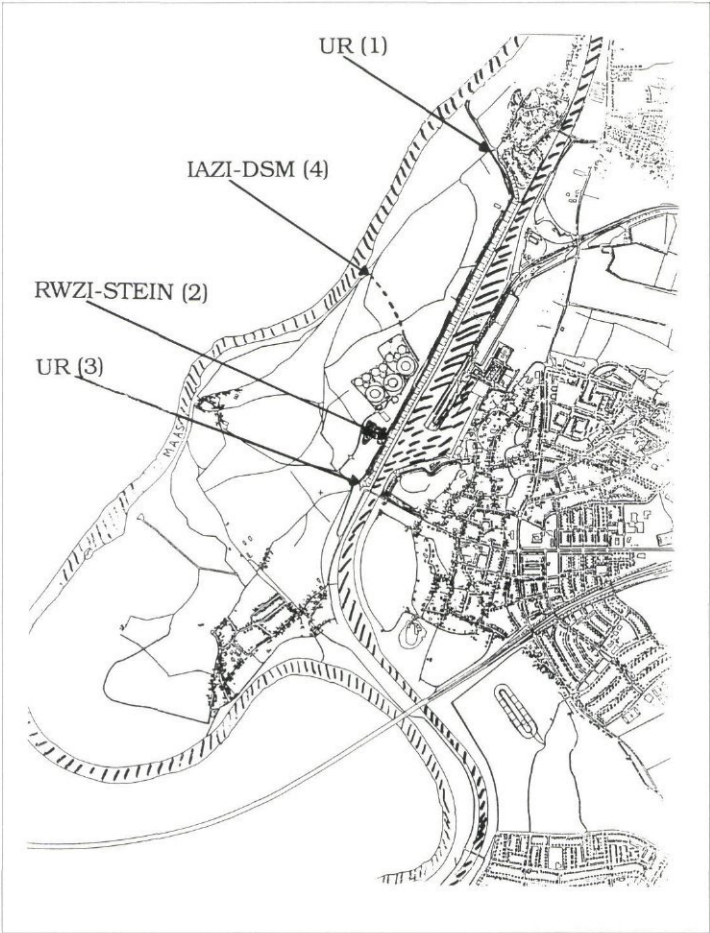
Het monsterpunt in de Ur viel op om twee redenen: ten eerste de hoge gehalten aan PAK's, methylpyridines, alsmede isochinoline. Deze stoffen zijn kenmerkend voor lozingen van cokes-fabrieken. Bij afwezigheid van een afdoende zuivering lozen dergelijke bedrijven veel van deze stoffen. Ten tweede door de hoge bacteriële belasting. De verklaring hiervoor werd gezocht in de aanvoer van fecaliën als CZV voor de denitrificatie in de iazi. Deze verklaring is onjuist. De extra CZV die DSM van extern aanvoert voor optimalisatie van de denitrificatie voldoet aan de strenge eisen van de overheid, het Zuiveringschap Limburg, en bevat nooit fecaliën.

Wat is er dan wel juist?

Op 20 oktober 1992 heeft de RIWA op vier plaatsen in de omgeving van Urmond een tweede bemonstering uitgevoerd (zie kaartje). Dit keer is tevens effluent van de iazi van DSM bemonsterd. Verder is de Ur op twee plaatsen bemonsterd, en wel boven- en benedenstrooms van de lozing van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Stein (rwzi) van het Zuiveringschap Limburg. Het effluent van deze zuiveringsinstallatie is ook bemonsterd.

Fecale bacteriën

De hoge belasting van de Ur met fecale indicatororganismen werd nog eens

bevestigd met de monsters van oktober 1992. De oorsprong is de rwzi Stein van het Zuiveringschap Limburg. Deze rwzi loost op de Ur. Het jaarverslag 1991 van het Zuiveringschap Limburg geeft voor de rwzi Stein een zuiveringsrendement van een magere 81% (BZV 54). De rest-vervuiling bedraagt, nog steeds volgens het Zuiveringschap Limburg, bijna 9000 i.e.

PAK's

De Ur is bij de monding ernstig met PAK's verontreinigd. De meetcijfers van het Zuiveringschap Limburg over 1990 en 1991 bevestigen deze conclusie (jaar-gemiddelde Zes van Borneff 1990: 0,80

µg/l; 1991: 0,68 µg/l). DSM heeft in februari 1992 het grondwater aan de benedenstroomse terreingrens van de DSM-lokatie (westzijde) laten onderzoeken op de gehalten aan PAK's. Dit grondwater blijkt niet belast te zijn. In samenwerking met DSM heeft de RIWA grondwatermonsters van drie peil-buizen tussen Julianakanaal en Grensmaas onderzocht op PAK's. Slechts één monster vertoonde weliswaar noemenswaardige gehalten aan PAK's (Zes van Borneff: 0,147 µg/l), toch is dit gehalte aanzienlijk geringer dan die welke in de Ur zijn aangetroffen. Uit dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat het grondwater niet de

Resultaten van de bemonstering van 20 oktober 1992; tussen haakjes de resultaten van de Maascampagne 1991 van 23 september 1991.

		1	2	3	4
NH ₄	mg/l N	1,1 (1,2)	0,7	0,1	0,3
NO ₃	mg/l N	6,2 (6,7)	11,7	5,8	9,8
PAK, Zes van Borneff	µg/l	0,78 (0,44)	0,04	0,24	0,08
E. coli	KVE/ml	31,8 (1000)	14,7	5,4	2,6
Fecala streptococcen	KVE/ml	6,3 (110)	23	2,7	0,5

1 Ur onder de brug bij Urmond; tevens bemonsteringspunt in de Maascampagne 1991.
2 Effluent rwzi Stein.
3 Ur, bovenstrooms lozing rwzi Stein.
4 Effluent iazi DSM.

verhoogde gehalten aan PAK's in de Ur veroorzaakt.

Verder is de rwzi Stein niet de bron van de PAK's in het Urwater. Evenmin is het zuiveringsslib van deze installatie belast met PAK's.

Het gebied tussen Stein en het Juliana-kanaal is gedraineerd ter bescherming van het kanaal. Het grondwater dat hierbij vrijkomt wordt afgevoerd naar de rwzi Stein en zou misschien belast kunnen zijn met PAK's. Dit laatste lijkt dus ook niet het geval te zijn.

Erfenis

De provincie Limburg en het Zuiveringschap Limburg hebben indertijd de waterbodem van de Ur op 30 lokaties onderzocht op PAK's. De bodem van het beekje blijkt over de gehele lengte met PAK's belast te zijn. Er blijkt zelfs één lokatie te zijn waar het gehalte aan de Zes van Borneff ruim 3 gram per kg droge stof bereikt. Er is geen patroon te herkennen in de gehalten in die zin dat er een lozingspunt uit zou blijken. Vermoedelijk gaat het om een erfenis uit een min of meer ver verleden.

Sanering

In ieder geval rechtvaardigen de aangetroffen gehalten grondig ingrijpen om verdere verspreiding van de PAK's te voorkomen. Het Zuiveringschap Limburg overweegt dan ook de sanering van de waterbodem van de Ur versneld ter hand te nemen.

Advies over een verhoging van de verbruiksbelasting op grondwater

De Raad voor de Drinkwatervoorziening heeft, op 11 oktober 1993, aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), advies uitgebracht over de verhoging van de heffing op grondwater, als verbruiksbelasting op milieugrondslag. De raad heeft de minister reeds in oktober 1992 laten weten dat zij uit Volksgezondheidsbelang vindt dat de prijs van het drinkwater, als primaire levensbehoefte, zo laag mogelijk moet worden gehouden. Nu er sprake van is dat de heffing, nog voor hij is ingevoerd, reeds zal worden verhoogd om het begrotingstekort van de regering te verminderen, vindt de raad dat hiermee de inspanning van de drinkwaterbedrijven om zo goedkoop mogelijk een goede kwaliteit drinkwater te produceren in gevaar wordt gebracht. De raad adviseert daarom deze belastingverhoging niet via het drinkwater uit te

voeren. (Persbericht Raad voor de Drinkwatervoorziening)

Inmiddels is de Tweede Kamer akkoord gegaan met het wetsvoorstel en is het bedrag van de heffing zelfs verhoogd van 32,7 cent naar 34 cent per m³. Bij de kamerbehandeling sprak De Korte (VVD) de hoop uit dat de Eerste Kamer de verbruiksbelasting alsnog zal verwerpen (red.).

Advies over het Beleidsplan Drink- en Industrierwatervoorziening

De Raad voor de Drinkwatervoorziening heeft, op 14 oktober 1993, aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), advies uitgebracht over het Beleidsplan Drink- en Industrierwatervoorziening (BDIV), deel 1: ontwerp planologische kernbeslissing en het bijbehorende milieueffectrapport (MER). De raad vindt het BDIV een goed instrument om de hoofdlijnen van het beleid voor de drinkwatervoorziening in aan te geven.

De raad adviseert, onder andere, om bij het opstellen van deel 3 (het kabinetsbesluit) van het Beleidsplan de volgende zaken op te nemen of te wijzigen:

- Als primaire invalshoek voor het BDIV het volksgezondheidsbelang kiezen. De raad vindt dat het volksgezondheidsbelang tenminste een gelijkwaardige plaats naast natuur en milieu zou moeten krijgen. Hij vindt dat in het huidige plan onvoldoende terug.

- Het BDIV is een plan op hoofdlijnen geworden. Een pkb-procedure lijkt hiervoor erg zwaar omdat ruimtelijke consequenties slechts zeer globaal in beeld worden gebracht.

- Een MER behoort op een lager, praktisch niveau plaats te vinden.

- De inspanningen die milieu- en ander beleid ten behoeve van een goede drinkwatervoorziening plegen evenals de knelpunten die daarbij blijven bestaan dienen expliciet in het plan te worden aangegeven.

- Het BDIV schiet te ver door in de verdrogingsdoelstelling. De verantwoordelijkheid voor een nadere uitwerking hiervan ligt bij de provincies en de drinkwaterbedrijven.

- Vanuit het volksgezondheidsbelang wordt verdere fusie tussen energie- en drinkwaterbedrijven niet zinvol geacht.

- Om een goede drinkwatervoorziening te kunnen garanderen vindt de raad een overheids-NV de beste organisatievorm voor drinkwaterbedrijven. (Persbericht Raad voor de Drinkwatervoorziening)

Nieuws van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne

1st International Symposium on Ecosystem Health and Medicine

Het RIVM organiseert in samenwerking met onder meer de International Society of Ecosystem Health and Medicine en de University of Guelph een symposium 'Ecosystem Health and Medicine: New goals for Environmental Management'. Het symposium wordt gehouden van 19 tot en met 22 juni 1994 in Ottawa, Ontario in Canada.

Het symposium besteedt onder meer aandacht aan:

- Approaches to assessing ecosystem health;
- The human health/ecosystem health interface;

- Environmental management and policy. Nadere inlichtingen: RIVM, Laboratorium voor Ecotoxicologie, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven, telefoon 030-743015.

Commissie voor Hydrologisch Onderzoek TNO (CHO-TNO)

Rapport 'Gebruik van GIS bij grondwatermodellering' verschenen

Onlangs verscheen bij CHO-TNO de publikatie 'Gebruik van GIS bij grondwatermodellering'. Deze publikatie bevat de inleidingen van de lezingendag, georganiseerd op 5 oktober jl. door de Contactgroep Grondwatermodellen en GIS (GRIS) van de CHO-TNO in De Reehorst te Ede.

De taak van de contactgroep was informatie-uitwisseling tussen haar leden over het gebruik van Geografische Informatie Systemen (GIS) in combinatie met grondwatermodellen. Ter afsluiting van haar werkzaamheden is voor een groter publiek deze lezingendag georganiseerd. Het rapport, no. 32 in de reeks Rapporten en Nota's CHO-TNO, is te bestellen bij CHO-TNO, postbus 6067, 2600 JA Delft. De prijs bedraagt f 30,- per stuk (incl. verzendkosten).